

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ

СУДОВО-БУХГАЛТЕРСЬКА ЕКСПЕРТИЗА

**Методичні рекомендації
до виконання індивідуальної роботи**

підготовки магістра
(назва освітнього ступеня)
спеціальності 071 «Облік і аудит»
(шифр, назва спеціальності)

освітньо-професійна програма Облік і аудит

Укладач Проскуріна Н. М., д.е.н., професор, професор

Запоріжжя 2020

ВСТУП

Метою викладання навчальної дисципліни «Судово-бухгалтерська експертиза» є формування у студентів сучасного економічного мислення та системи спеціальних знань з теоретичних основ і методології експертного дослідження фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання, з правових й організаційних питань провадження справ в системі правоохоронних органів, та застосування здобутих навичок у майбутній професійній діяльності фахівця в галузі фінансового контролю.

Навчальна дисципліна «Судово-бухгалтерська експертиза» розкриває особливості обліку і використання обліково-бухгалтерських документів при виявленні та розслідуванні корисливих злочинів у галузях економіки, а також питання, пов'язані з застосуванням бухгалтерського обліку, економіко-правового аналізу, фінансового контролю, аудиту і судово-бухгалтерської експертизи в юридичній практиці; висвітлюються найпоширеніші способи розкрадання матеріальних цінностей і грошових коштів, інших корисливих правопорушень у різних галузях економіки; наводиться методика їх виявлення за допомогою спеціальних прийомів та обліково-бухгалтерських документів; розглянуто використання спеціальних знань з бухгалтерського обліку та аналізу господарської діяльності в правозастосовчій практиці з урахуванням вимог чинного законодавства України.

Завдання дисципліни «Судово-бухгалтерська експертиза» передбачають: опанування організаційно-правовими засадами судово-експертної діяльності; опанування методики судово-бухгалтерського експертного дослідження, яка базується на традиційних методичних прийомах фінансового контролю; творче застосування спеціальних знань та прийомів суміжних наук під час експертного дослідження, які допомагають розкрити, кваліфікувати та документально підтвердити порушення з ознаками зловживань; оволодіння «рефлексивним мисленням» під час розбору типових схем та сценаріїв злочинів у сфері економіки; оволодіння методикою складання науково обґрунтованих висновків

експерта-бухгалтера для правоохоронних органів при вирішенні управлінських і кримінальних справ.

Навчальна дисципліна є невід'ємною частиною циклу економічних дисциплін, необхідних фахівцям економічних підрозділів підприємств незалежно від форми власності та організаційно-правової форми господарювання.

Згідно з вимогами освітньої освітньо-професійної програми підготовки в процесі динамічного поєднання знань, вмінь та навичок, студенти повинні досягти таких професійних компетентностей:

- визначати законні підстави призначення судово-бухгалтерської експертизи;
- розуміти науково-теоретичні основи та практичні засади організації процесу судово-бухгалтерської експертизи;
- вміти практично формувати висновок експерта-бухгалтера за результатами судово-бухгалтерської експертизи;
- практично вміти застосовувати належні знання відносно застосування положень судово-бухгалтерської експертизи на практиці.

Міждисциплінарні зв'язки. Перш ніж вивчати курс «Судово-бухгалтерська експертиза» студенти повинні мати певну базу знань з таких економічних дисциплін: «Економіка та соціологія праці», «Економіка підприємства», «Облікова політика підприємств», «Фінансовий облік», «Звітність підприємств», «Господарський контроль», «Державний аудит», «Правознавство», «Податковий контроль та аудит» та інші важливі дисципліни, що формують фахівця-економіста.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 07 Управління та адміністрування	нормативна	
		цикл дисциплін професійно- практичної підготовки	
Розділів – 2	Спеціальність 071 Облік і оподаткування	Рік підготовки:	
		1 -й	1-й
Загальна кількість годин – 150	Освітньо-професійна програма Облік і аудит	Лекції	
		28 год.	6 год.
Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання: 3 самостійна робота студента: 3	Рівень вищої освіти: магістерський	Практичні	
		14 год.	6 год.
		Самостійна робота	
		108 год.	138 год.
		Вид підсумкового контролю: залік	

Загальні вимоги

Підсумком виконання самостійної з дисципліни «Судово-бухгалтерська експертиза» є науково-дослідне завдання, яке полягає у проведенні наукового дослідження, яке комбінуватиме в собі наукові знання та здобутки студентів, як практичної складової, в процесі вивчення дисципліни, та написання звіту за обраною темою.

Теми індивідуального завдання

1. Дослідити чинні форми використання спеціальних знань при розслідуванні господарських правопорушень з врахуванням тяжкості інкримінованих злочинів.
2. Визначити та проаналізувати процесуальні особливості проведення судово-бухгалтерської експертизи.
3. Сформувати алгоритм передавання правоохоронними органами матеріалів на судово-бухгалтерську експертизу.
4. Визначити основні класифікаційні ознаки матеріалів, що направляються на судово-бухгалтерську експертизу за вимогою правоохоронних органів.
5. Сформувати модель взаємодії експерта-бухгалтера і слідчого при розкритті господарських правопорушень.
6. Дослідити права та обов'язки обвинуваченого при призначенні і проведенні судово-бухгалтерської експертизи.
7. Розробити схему призначення і проведення судово-бухгалтерської експертизи в господарському суді.
8. Сформувати та проаналізувати ключові етапи проведення експертизи установчих та організаційно-правових документів підприємницьких структур.
9. Розробити та проаналізувати ключові етапи проведення експертизи операцій з грошовими коштами в касі і на рахунках у банку.
10. Виокремити та проаналізувати ключові етапи проведення експертизи операцій із запасами (товарно-матеріальними цінностями).
11. Сформувати та проаналізувати ключові етапи проведення експертизи операцій із основними засобами і нематеріальними активами.
12. Розробити та проаналізувати ключові етапи проведення експертизи операцій за розрахунками з оплати праці.

13. Виокремити та проаналізувати ключові етапи проведення експертизи операцій, пов'язаних з виробництвом і реалізацією продукції.

14. Сформувати та проаналізувати ключові етапи проведення експертизи операцій за розрахунками з постачальниками і покупцями.

15. Розробити дієвий порядок оцінки висновку судово-бухгалтерської експертизи правоохоронними органами та виокремити ключові якісні критерії.

Вимоги до оформлення звіту

Звіт з науково-дослідного завдання оформлюється відповідно до наступних вимог:

- надрукована на одній стороні аркуша формату А4
- інтервал 1,5 пт
- розмір шрифту – 14, г
- арнітура TimesNewRoman
- поля: верхнє і нижнє не менше – 20 мм, ліве – 30 мм, праве – 10 мм.
- абзацний відступ 1,25 пт.

Робота має бути виконана технічно і літературно грамотно.

Максимальний обсяг звіту 20 сторінок не рахуючи додатки.

Структурні елементи та розділи повинні починатися з нової сторінки.

Заголовки структурних елементів і заголовки розділів слід розташовувати в середині рядка і писати великими буквами без крапки в кінці, не підкреслюючи.

Посилання в тексті на літературні та інші інформаційні джерела за темою є обов'язковими, список цих джерел надається окремою сторінкою в кінці звіту.

Сторінки нумерують арабськими цифрами і проставляють в правому верхньому кутку сторінки без крапки в кінці, починаючи з третьої сторінки, з урахуванням перших двох.

Ілюстрації і таблиці слід розташовувати в роботі безпосередньо після тексту, в якому вони згадуються вперше, або на наступній сторінці. Їх слід нумерувати арабськими цифрами в межах розділу.

Рекомендується така структура звіту:

- титульний лист

- зміст
- поетапні розділи
- висновок
- література,
- додатки.

Звіт здається викладачеві не пізніше ніж за 14 днів до дати заліку для перевірки. Викладач може направити звіт на доопрацювання в разі невідповідності встановленим вимогам чи обраній тематиці. В цьому випадку студент виправляє зауваження і знову подає звіт на перевірку. Після затвердження звіту, студент готує доповідь та презентаційний (графічний) матеріал для публічного захисту звіту. Захист звіту відбувається у призначений час в рамках заліку з дисципліни.

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА

1. Базась М. Ф. Теоретико-методологічні засади судово-бухгалтерської експертизи: навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. К.: МАУП, 2007. 488 с.
2. Глібко В. М. Бушак О. П. Судова бухгалтерія: підручник. К.: Юрінком Інтер, 2007. 224 с.
3. Гуцаленко Л. В., Михальчишина Л. Г., Сидорчук В. М., Пентюк І. К. Судово-бухгалтерська експертиза: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2011. 352 с.
4. Дондик Н. Я. Спеціальні бухгалтерські знання та їх застосування під час розкриття та розслідування економічних злочинів: монографія. К.: Атіка, 2007. 144 с.
5. Живко З. Б. Судова бухгалтерія: навчально-методичний посібник. К.: Атіка, 2007. 344 с.
6. Зеленецький В. С., Кротюк В. Л., Файер Д. А. Боротьба з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванням тероризму (економіко-правовий аналіз): науково-практичний посібник. Харків: Вид-во "Кроссруд", 2007. 672 с.
7. Камлик М. І. Судова бухгалтерія : підручник. К.: Експерт, 2003. 592 с.

8. Мумінова-Савіна Г. Г. Судово-бухгалтерська експертиза: навчальний посібник. К.: КНЕУ, 2006. 204 с.
9. Судово-бухгалтерська експертиза: посібник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. Житомир: ПП «Рута», 2004. 460 с.
10. Шарманська В. М., Шарманська С. О., Головка І. В. Судова бухгалтерія: навчальний посібник К.: Центр учбової літератури, 2008. 454 с.
11. Швець В. Є. Основи бухгалтерського обліку та судово-бухгалтерської експертизи : підручник. К. : Каравела, 2008. 240 с.

ДОДАТКОВА

1. Білоус В. Т. Координація боротьби з економічною злочинністю: монографія Ірпінь, Академія державної податкової служби України, 2005. 449 с.
2. Волкова І. А. Судово-бухгалтерська експертиза: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2009. 84 с.
3. Живко З. Б., Франчук В. І., Живко М. О. Контрольно-ревізійна діяльність : навчальний посібник. К.: Алерта, 2018. 444 с.
4. Нашкерська Г. Методологія і практика оцінювання у фінансовому обліку : монографія. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2009. 426 с.
5. Отенко В. І., Понікаров В. Д., Серікова Т. М. Судова бухгалтерія для менеджерів підприємств: навчальний посібник., Х.: ВД «ШЖЕК», 2005. 560 с.
6. Швецова-Водка Г. М. Документознавство: навчальний посібник. К. : Знання, 2007. 398 с.
7. Ярошенко Ф. О., Мельник П. В., Мярковський А. І. Реформування податкової системи України: теорія, методологія, практика : монографія. К. : Міністерство фінансів України, 2011. – 626 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>

2. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua>
3. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfm.gov.ua>
4. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України. URL: <http://www.sts.gov.ua>
5. Сайт «Бухгалтер 911». URL: <https://buhgalter911.com>
6. Сайт «Бухгалтерія». URL: <http://www.buhgalteria.com.ua>
7. Сайт «Все про бухгалтерський облік». URL: <http://www.vobu.com.ua>
8. Сайт «Податки та бухгалтерський облік». URL: <http://www.nibu.faktor.ua>